

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU CLASA A IX-A
PENTRU CICLUL INFERIOR AL LICEULUI

ISTORIA BALETULUI

Aprobat prin ordin al ministrului
Nr. 3458 / 09.03.2004

NOTA DE FUNDAMENTARE

privind elaborarea programelor școlare pentru clasele a IX-a și a X-a

Programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a, documente reglatoare componente ale curriculumului național au fost elaborate în conformitate cu:

- asumarea de către România a *Planului detaliat de lucru asupra obiectivelor sistemelor educaționale și de formare profesională din Europa*, ratificat de Consiliul European de la Barcelona, în 2002, și a *Declarației miniștrilor europeni ai educației și formării profesionale și a Comisiei Europene cu privire la consolidarea cooperării europene în formarea profesională – „Declarația de la Copenhaga”*, convenită la Copenhaga în 2002;
- obiectivele actuale ale reformei învățământului din România vizând finalitățile, curriculumul și structura învățământului obligatoriu stabilite în conformitate cu prevederile Legii învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii nr. 268/2003 pentru modificarea Legii învățământului nr. 84/1995;
- nevoia de adaptare a curriculumului național la schimbările din structura învățământului preuniversitar: apartenența claselor a IX-a și a X-a deopotrivă la învățământul obligatoriu și la cel liceal;
- valorificarea experienței pozitive privind proiectarea curriculumului pentru învățământul liceal pornind de la competențe ca achiziții finale al învățării, prin care se asigură accentuarea dimensiunii acționale în formarea elevilor.
- rolul și statutul disciplinelor școlare, stabilite în planurile cadru de învățământ aprobate prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5723/ 23.12.2003.

Structurarea noilor planuri cadru de învățământ pentru clasele a IX-a și a X-a pe componentele **trunchi comun** și **curriculum diferențiat** determină organizarea, la nivelul programei școlare, a ofertei educaționale centrale în competențe și conținuturi ale învățării prezentate distinct, pentru fiecare dintre aceste componente.

În aceste condiții, noile programe școlare pentru clasele a IX-a – a X-a au următoarea structură:

- **Notă de fundamentare**, elaborată în scopul prezentării relației dintre programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a și documentele de politică educațională și curriculară pe care acestea se fundamentează;
- **Notă de prezentare**, în care de detaliază rolul disciplinei de învățământ și statutul specific al acesteia în cadrul curriculumului național, precum și contribuția disciplinei de învățământ la cele opt domenii de competențe cheie stabilite la nivel european;
- **Competențe generale**, cu un nivel accentuat de complexitate, definite pe o disciplină de învățământ sau, după caz, pe o categorie de discipline de învățământ, pentru a evidenția achizițiile finale de învățare ale elevilor la sfârșitul învățământului obligatoriu și/ sau pentru a orienta pregătirea de specialitate a acestora;
- **Valori și atitudini**, finalități de natură axiologică, urmărite prin studiul disciplinei, definite pentru învățământul liceal;
- **Competențe specifice - conținuturi**, nucleul funcțional al programei școlare, definit pentru fiecare an de studiu;
- **Sugestii metodologice**, elaborate pentru a orienta proiectarea demersului didactic adecvat competențelor, valorilor și atitudinilor prevăzute în programele școlare.

NOTĂ DE PREZENTARE

În cadrul pregătirii artistice de specialitate (muzicală, coregrafică și teatrală), prin aplicarea noului curriculum diferențiat, existența disciplinelor teoretice bazate pe studiul cronologic constituie un indispensabil liant între latura exclusiv practică a formării elevilor din liceele vocaționale și cea instructiv-formativă, în scopul definirii personalității artistice.

Acest document reprezintă un instrument de lucru care permite deplasarea accentului de pe acumulările mecanice de cunoștințe pe utilizarea lor în practică, de pe caracterul informativ pe cel formativ, centrând interesul pe elev și pe opțiunile sale.

În acest sens, disciplinele de specialitate din trunchiul istoriei artelor își propun:

- să familiarizeze elevii cu terminologia de specialitate, elaborată pe baza cunoașterii conceptelor operaționale fundamentale;
- să formeze deprinderi și tehnici de lucru privind selectarea informației istorice, folosind variate tehnici de procesare a informației artistice mediatizate, abordând toate mijloacele existente astăzi (spectacol artistic, material bibliografic, surse istorice neconvenționale, creații artistice notate tradițional și pe suport electronic, mijloace mass-media, internet etc.);
- să genereze strategii cognitive bazate pe relații interdisciplinare, atât în interiorul ariei curriculare *Arte*, cât și cu alte domenii (literatură, istorie, logică, filosofie, științe socio-umane, științe ale naturii etc.);
- să dezvolte capacități de valorizare, într-un sistem axiologic propriu, bazat pe o cunoaștere fundamentată și permițând elevilor argumentarea lor;
- să dezvolte capacitatea de comunicare într-un limbaj specializat;
- să ajute viitorii artiști să-și definească propria personalitate creatoare, prin raportare la stilurile artistice fundamentale și la reprezentanții majori ai culturii naționale și universale.

În structura programelor pentru *Istoria muzicii*, *Istoria baletului* și *Istoria teatrului*, competențele specifice au un grad mai mare de specificitate, sunt structurate pe ani de studiu, corespunzând nivelului de dezvoltare și de pregătire al elevilor, și sunt diferențiate pentru disciplinele *Istoria muzicii*, *Istoria baletului* și *Istoria teatrului*.

Conținuturile învățării sunt organizate în concordanță cu fiecare competență, dar, în același timp, pot fi mijloace și pentru realizarea altor competențe specifice. Profesorul are astfel o libertate sporită de a acționa în funcție de particularitățile individuale ale elevilor, de opțiunile acestora și de posibilitățile variate date de baza artistică și materială din fiecare unitate de învățământ. Responsabilitatea profesorului față de calea aleasă în dezvoltarea competențelor, prin diversificarea conținuturilor, evident, crește în aceeași măsură.

Prin specificul lor, disciplinele de istorie a celor trei arte propun elevilor sisteme valorice ce se constituie în modele pentru găsirea propriului sistem axiologic.

Disciplinele *Istoria muzicii*, *Istoria baletului* și *Istoria teatrului* sunt discipline teoretice de specialitate care se studiază pe parcursul întregului învățământ liceal – 2 ore/săptămână –, urmând ca absolvenții învățământului liceal artistic specializat să poată opta pentru acestea, în cadrul examenului de bacalaureat.

COMPETENȚE GENERALE

1. Operarea cu elemente de limbaj specific în abordarea creațiilor artistice
2. Investigarea istorico-stilistică și structurală a fenomenului coregrafic

VALORI ȘI ATITUDINI

1. Disponibilitatea pentru receptarea specializată a creației muzicale aparținând fondului cultural național și universal
2. Receptivitatea față de diversitatea culturală definită istoric și geografic
3. Disponibilitatea de a transfera în viața socială valori estetice autentice
4. Manifestarea inițiativei în susținerea propriilor opinii estetice

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Operarea cu elemente de limbaj specific în abordarea creațiilor artistice

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Operarea cu noțiuni și concepte istorico-estetice în abordarea creațiilor artistice	<ul style="list-style-type: none"> - Concepte operaționale fundamentale: <i>artă, cultură, civilizație, creație, kalokagathia, mimesis, katharsis, apolinic, dionisiac</i> - Concepte și noțiuni specifice istoriei baletului: dans, balet, dans mimetic, dans abstract, sincretism
1.2. Utilizarea informațiilor provenite din surse istorice scrise sau nescrise, în conceptualizarea manifestărilor artistice	<ul style="list-style-type: none"> - Tehnici de documentare și de elaborare a unor monografii și eseuri pe teme studiate - Informații despre dans în literatura antică - Analiza de imagine (compoziție, ritm): fresce și reliefuri antice, pictură miniaturală gotică - Primele scrieri despre dans din sec. XV-XVI și apariția limbajului coregrafic - - Concepte fundamentale și aplicative utilizate în scurte prezentări tematice, sub formă de eseu, despre sursele de documentare.

2. Investigarea istorico-stilistică și structurală a fenomenului coregrafic

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Analizarea comparativă a formelor de dans din perspectivă istorico-stilistică	<ul style="list-style-type: none"> - Concepția antică, medievală și renașcentistă despre corporalitate - Dans sacru, dans profan și pantomimă în Grecia și în Roma antică - <i>Sacre representationes</i>, dans popular, dans măsurat în Evul Mediu - <i>Baletul de curte</i> în Renaștere (geneză, librete, scenografie)
2.2. Identificarea relațiilor dintre muzică, dans și poezie, în manifestările spectaculare sincretice din perioadele istorice studiate	<ul style="list-style-type: none"> - Sincretismul primitiv, <i>triuna horeia</i>, evoluția sincretismului - Locul dansului în cadrul artelor expresive - <i>Baletul de curte</i> – gen teatral compozit
2.3. Integrarea fenomenului coregrafic în contextul cultural artistic și istoric	<ul style="list-style-type: none"> - Ipoteze privind originile artei - Rolul dansului în paideia antică - Dansul ca formă de integrare în comunitate și de civilizare comportamentală (curtenia medievală) - Gândirea artistică a Renașterii – model pentru structurarea concepției creatorilor baletului de curte.

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile învățării la disciplina *Istoria baletului* sunt eșalonate după criteriul cronologic, inserându-se în fiecare capitol temele care prin caracterul lor interdisciplinar extind aria cunoașterii și întregesc tabloul epocii studiate. Conceptele/ noțiunile operaționale vor fi incluse treptat, utilizându-se contextualizările și aplicațiile la materia studiată. De exemplu, conceptul estetic de *katharsis* va fi explicat atât prin lectura dirijată a poeticii aristotelice, cât și prin aplicarea termenului la categoria dansurilor extatice, dionisiace, clarificându-se în acest mod dubla sa accepțiune – de purificare la nivelul interpretului și la nivelul spectatorului.

Deși o disciplină teoretică, *Istoria baletului* poate fi abordată și dintr-o perspectivă aplicativă, prin implicarea elevilor în exerciții de documentare și prin utilizarea tehnicilor de lectură a imaginilor și a textelor de specialitate. Exercițiile de documentare și analiza de imagine, pentru epocile în care textele literare, filosofice sau operele de artă plastică sunt unicele mărturii referitoare la dans, dezvoltă deprinderile de receptare pertinentă și complexă, fundamentând evoluția de la percepție la reprezentarea iconică, traseu obligatoriu către conceptualizările ulterioare. Tehnicile de documentare (modalități de lectură, alcătuirea fișelor etc.) vor fi utilizate atât în cadrul lecțiilor, cât și în studiul individual. Materialul rezultat va fi apoi folosit în alcătuirea de micromonografii sau eseuri pe teme propuse de către profesor sau de către elevi, acestea putând constitui portofoliul pe baza căruia se va face evaluarea elevilor. În acest sens, sugerăm alcătuirea unei succinte bibliografii pentru elevi și îndrumarea lor către folosirea resurselor de documentare proprii. Lecțiile pot fi completate cu vizionări de spectacole, expoziții și muzee, activități care prilejuiesc contactul nemijlocit cu operele de artă.

Prin integrarea fenomenului coregrafic în contextul cultural, artistic și istoric se va viza :

- a) înțelegerea dansului și a baletului ca fenomene indisolubil legate de existența comunităților umane;
- b) conștientizarea caracterului sincretic al spectacolului coregrafic și, astfel, fundamentarea motivației pentru cunoașterea interdisciplinară;
- c) asimilarea de către elevi a concepțiilor despre corporalitate din epocile trecute, ceea ce conduce la formarea unei viziuni complexe asupra propriei corporalități, depășindu-se astfel stadiul abordării exclusiv fizice a entității lor corporale.

Se va evita folosirea excesivă a metodelor expositive, în favoarea metodelor interactive – dezbateri, în care elevii își vor exprima argumentat propria opțiune referitoare la diferite fenomene artistice.